

Vlaming koopt meer en duurdere boeken

Ondanks de economische crisis werden in 2009 bijna 6 procent meer boeken verkocht en de boekenomzet steeg zelfs met een kleine 10 procent. De grootste stijgingen werden opgetekend bij de kook- en kinderboeken, respectievelijk +12 en +16 procent. Zeven van de tien verkochte boeken in Vlaanderen zijn ofwel fictieboeken ofwel 'vrijtijdsboeken' waarin de kookboeken veruit het grootste aandeel hebben. De absolute bestseller van 2009 is dan ook *SOS Piet 3*, gevolgd door de thrillers van Stieg Larsson. Hoewel niet in de top 10 doet het Vlaamse spannende boek het nog steeds goed, bijvoorbeeld met Pieter Aspe twee keer in de top 20. Bij de jeugdboeken domineren Stephanie Meyers *Twilight* en Geronimo Stilton de hitlijsten. De Vlaming besteedde in 2009 ook meer aan boeken. 'De omzet is nog ruimer gestegen dan de loutere verkoop, tot ruim 183 miljoen euro. In 2008 ging de voorkeur nog naar goedkopere uitgaven, in 2009 mocht een boek iets meer kosten.' (JDR)

www.boek.be

TOP-10 2009

- 1 *SOS Piet 3*, Piet Huysentruyt
- 2 *Mannen die vrouwen haten*, Stieg Larsson
- 3 *De vrouw die met vuur speelde*, Stieg Larsson
- 4 *SOS Piet 2*, Piet Huysentruyt
- 5 *SOS Piet*, Piet Huysentruyt
- 6 *Het verloren symbool*, Dan Brown
- 7 *Gerechtigheid*, Stieg Larsson
- 8 *De eenzaamheid van de priemgetallen*, Paolo Giordano
- 9 *Het spel van de engel*, Carlos Ruiz Zafon
- 10 *Twilight*, Stephanie Meyer

EXPERTS WAARSCHUWEN VOOR LEVENSGEVAARLIJKE TREND

Steeds meer jongeren brouwen drugs in de achterkeuken

Nu GHB, vooral gekend als vloeibare XTC, aan populariteit wint, wagen steeds meer jongeren het om zelf hun GHB te maken. Op het internet vinden ze heel wat recepten voor het brouwsel. 'Levensgevaarlijk', waarschuwen specialisten.

THEO DERKINDEREN

De afgelopen dagen rolde het Mechelse parket een bende op die zelf vloeibare XTC - eigenlijk heet de drug GHB - produceerde en verhandelde in het uitgaansmilieu rond Lier. Een tiental liter van het goedge werd bij huiszoekingen in beslag genomen. 'En dat is geen alleenstaand feit', licht Goedele Van den Brande van het Mechelse parket toe. 'We stellen vast dat meer en meer mensen, vooral jongeren, beginnen te experimenteren met allerlei producten die ze gewoon thuis vinden zijn en daarmee zelf hun GHB beginnen te brouwen. Eén van de bestanddelen die vaak wordt gebruikt is ontstoppingsmiddel. Als je ziet hoe krachtig een ontstopper kan zijn, hoe ik er geen tekening bij te maken wat de gevolgen voor het menselijke lichaam kunnen zijn.' Gebruikers riskeren in een coma terecht te komen en kunnen zelfs, als ze niet snel genoeg in het ziekenhuis geraken, overlijden. In ons land zijn de voorbije jaren al enkele mensen om het leven gekomen door de inname van GHB.

Recept op internet

Recepten voor het maken van vloeibare XTC zijn makkelijk te vinden op het internet en GHB kost haast niets als je het zelf produceert. Heel wat GHB-makers zijn bovendien zelf verslaafd aan drugs en produceren het goedge om hun verslaving te kunnen betalen. 'GHB is een gevaarlijke drug. De grens tussen het roesgevoel en een coma is heel vaag. Een klein beetje te veel kan fatale gevolgen hebben.' GHB is al een hele poos aan een opmars bezig. Vooral in het uitgaansmilieu. Dat bevestigt ook de Vereniging voor alcohol en andere drugproblemen (VAD).

GHB: FATALE OPWINDING

Met spullen uit de keuken en een recept van internet kan iedereen vloeibare XTC maken. © nrc

EÉN VAN DE BESTANDELEN DIE VAAK WORDT GEBRUIKT OM GHB TE MAKEN, IS ONTSTOPPER Goedele Van den Brande, parket Mechelen

'GHB is al enkele jaren aan populariteit aan het winnen. Meer en meer jongeren gebruiken de drug. De jongste tijd zien we overigens ook dat er bij de drugslijnen meer en meer vragen worden gesteld over GHB. Zeker nu de drug opnieuw vaker in het nieuws komt', zegt Marijs Geirnaert van de VAD.

Op fuiven
Pakweg tien jaar geleden werd GHB vooral gebruikt in afterclubs en housedancings, maar de jongste tijd duikt de drug ook elders op. 'Zelfs op gewone fuiven waar jongeren van vijftien, zestien jaar rondhangen, en ook op feestjes thuis. Plaatsen dus waar er minder controle is dan in grote discotheken', zegt Goedele Van den Brande van het Mechelse parket. 'GHB wordt bovendien in kleine, liefuitzende flesjes verkocht alsof het iets doodgewoons is. Maar het is le-

land al mensen overleden door het gebruik van GHB. Wie de drug heeft ingenomen en zich niet lekker voelt, gaat best zo snel mogelijk naar het ziekenhuis.' Mensen die uit een coma komen na de inname van GHB voelen zich heel slecht. 'Zij hebben hoofdpijn, zijn wat verward en voelen zich geradbraakt', aldus nog Tytgat. 'Over de gevolgen op chronisch vlak en op langere termijn, is er momenteel nog niets bekend.' GHB zou niet onmiddellijk een verslavende werking hebben. (TDC)

vensgevaarlijk spul.'

Achterkeuken

Ook Jan Tytgat, professor toxicologie aan de KU Leuven, ziet de hoeveelheid zelfgemaakte vloeibare XTC angstvallig stijgen. 'We zien de frequentie en de hoeveelheden die de politiediensten voor ontleding in ons lab binnenbrengen de jongste tijd enorm toenemen', zegt hij. 'De drug wordt vaak in de achterkeuken gemaakt, met het computerscherm ernaast, want de pseudo-recepten staan op het internet. Bestanddelen van GHB worden simpelweg vervangen door producten die verkrijgbaar zijn in de drogisterij of parfumerie. Ontstopper maar ook parfum. De makers vergeten natuurlijk dat er in parfum nog andere stoffen zitten die een

risico inhouden.'

Verkrachtingsdrug

GHB wordt ook de verkrachtingsdrug genoemd en wanneer die zelf is gebrouwen, wordt ze nog extra gevaarlijk. 'De daders worden ergerd door de hoeveelheid die de politiediensten voor ontleding in ons lab binnenbrengen de jongste tijd enorm toenemen', zegt hij. 'Wanneer de vrouw - in mindere mate een man - weer bij bewustzijn komt, weet ze vaak niet meer wat er is gebeurd. Bovendien is de stof heel snel verdwenen uit het lichaam waardoor het niet altijd eenvoudig is om de verkrachtingszaak op te lossen.'

Lees ook de mening van senator Paul Wille op p. 22.

NOBELCOMITÉ IN OSLO WIL GESPREK MET NEUROLOOG STEVEN LAUREYS

Wint coma-dokter straks de Nobelprijs?

Vlaams neuroloog Steven Laureys mag aan het Nobelprijsc comité gaan uitleggen hoe hij communiceert met comapatiënten. Universiteiten zijn hoopvol: weldra wint een Vlaming de Nobelprijs voor wetenschappen. Want onze onderzoekers krijgen internationaal steeds meer naam. PAUL DEMEYER

Hoe verklaren universiteiten het internationale succes van Vlaamse vorsers? 'Het fenomeen is deels te verklaren door de inzet van de overheid, die onderzoeksmiddelen ter beschikking stelt', zegt Ignace Lemahieu, directeur onderzoeksangelegenheden van de Gentse universiteit, 'zij het wel dat we dan zwaar worden afgerekend op de output van de onderzoeken. Ook wij denken een Nobelprijscandidaat in onze rangen te hebben. Maar of dat er ooit van komt, is onvoorspelbaar.' Paul De Knop, rector van de Vrije Universiteit van Brussel, wijst nog op een ander fenomeen dat getuigt van het succes van de Vlaamse vorsers. 'Zij halen opvallend veel internationale onderzoeksbeurzen binnen. Zelfs in zeer competitieve domeinen. Er is natuurlijk geen wetenschappelijke verklaring voor al dat succes. Naar mijn aanvoelen spelen hier drie zaken: de kwaliteit van onze opleiding, onze werkkraft en ons vermogen om met weinig middelen veel te doen.'

Nadat hij eerder al ontdekte dat comapatiënt Ron Houben 23 jaar bewust leefde, haalde Steven Laureys gisteren opnieuw de pers omdat hij erin geslaagd is te communiceren met een patiënt in vegetatieve toestand, door zijn hersenactiviteit te meten. Het Nobelprijsc comité heeft hem nu uitgenodigd om hierover uitleg te komen geven. 'De uitnodiging om in Oslo te gaan praten, geeft alleszins aan dat er bij het Nobelprijsc comité interesse is voor mijn onderzoeksdomein: hoe werken onze hersenen?', zegt Steven Laureys. 'Je voelt de nervositeit daarrond groeien. Er leeft een beetje dezelfde opwindning als toen destijds Crick en Watson de correcte structuur van DNA hadden ontceijferd. Het is voor mij heel speciaal om naar Oslo te gaan, zelfs al was ik vorige maand een van de topsprekers op het wereldcongres voor neurologen in Chicago.' Het valt op: Vlaamse vorsers stoten steeds vaker door naar de top van hun onderzoeksdomein. Ooit moet daar een Nobelprijswinnaar uit komen.

Vlaamse kanshebbers

Niceas Schamp, vast secretaris van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, is hoopvol. 'Ik krijg geregeld een brief van het Nobelprijsc comité waarin ze me vragen een Vlaamse vorsers voor te stellen voor de Nobelprijs voor wetenschappen. Voorlopig viel nog geen van mijn voordrachten in de prijzen. Maar ik blijf ervan overtuigd dat een Vlaamse onderzoeker de Nobelprijs kan winnen. Volgens mij maakt Walter Fiers kans, omdat hij als eerste het menselijke genoom ontleedde. Of Marc Van Montagu die er als eerste in slaagde nieuwe genetische kenmerken in een plant te brengen.'

Ook Leuven hoopt

Ook de universiteiten hopen op een Nobelprijs. Peter Marynen, vice-rector onderzoeksbeleid van de KU Leuven: 'Ik ben ervan overtuigd dat minstens één van onze onderzoekers grote kans maakt om de Nobelprijs te winnen. Nee, ik zeg niet wie. Alleen: die persoon is zeer recent ook naar Oslo geroepen om er te praten over zijn/haar onderzoek.'

'We verkopen ons slecht'

Tot daar de lof. De Knop heeft ook kritiek. 'Zelfkritiek eigenlijk. We verkopen onszelf zo slecht. Nederlanders bijvoorbeeld zijn daar veel beter in. Ik hoop maar dat het succes van de Vlaamse onderzoekers doorgaat want door de crisis bespaart Vlaanderen op innovatie. Het buitenland niet. Daardoor komen wij verzwakt aan de start van de race naar een Nobelprijs.'

IK BEN ERVAN OVERTUIGD DAT MINSTENS EÉN VAN ONZE ONDERZOEKERS GROTE KANS MAAKT OM DE NOBELPRIJS TE WINNEN. OOK DIE PERSOON IS ZEER RECENT NAAR OSLO GEROEPEN

Peter Marynen, vice-rector KU Leuven

Neuroloog Steven Laureys. © pn

Vlaamse onderzoekers staan internationaal aan de top

Vele Vlaamse wetenschappers staan internationaal aan de top. Onvermijdelijk zit tussen hen een Nobelprijscandidaat. Mogelijke kandidaten zijn:

 PAUL DEVROEY staat samen met Van Steirteghem (nu emeritus) aan het hoofd van de dienst Embryologie en Menselijke Genetica en is wereldvermaard door zijn onderzoek naar kunstmatige fertiliteit en ivf.	 DANIEL PIPELEERS wereldautoriteit in het diabetesonderzoek (hoofd van het Diabetes Research Center).	 PHILIPPE CLAEYS geoloog en geopaleontoloog, werkte mee aan de expeditie die zopas op de Zuidpool naar meteorieten is gaan zoeken.	 PEDRO BRUGADA cardioloog, wereldvermaard om zijn nieuwe technieken en ontdekking van aandoeningen die zijn naam dragen. Was de chirurg van de koning en begeleidt ook diverse topsporters.	 NICK VAN EIJDHOVEN internationale autoriteit als fysicus en nauw betrokken bij het CERN in Genève.
 HUGO THIENPONT ingenieur in de optica en de fotonica, heeft een internationale renomme in zijn vakgebied.	 MARLEEN TEMMERMAN autoriteit op gebied van gynecologie.	 CHRISTINE VAN BROECKHOVEN autoriteit op het gebied van onderzoek naar Alzheimer-dementie.	 CATHERINE VERFAILLIE wereldautoriteit op het gebied van stamcelonderzoek.	 PETER CARMELIET autoriteit op het vlak van genenonderzoek.
 JAN TACK onderzoekt wisselwerking van het maag-darmstelsel en het zenuwstelsel.				